

Від сучасного співробітника поліції потрібна система знань і умінь в області конфліктології, що дозволяє: ефективно попереджати деструктивні наслідки конфліктів; позитивно впливати на емоційний фон відносин з людьми, регулюючи як власні емоції, так і емоції опонента; осмислювати і вибудовувати стратегію поведінки, оптимальну по ситуації взаємодії; психологічно грамотно протидіяти агресивно налаштованим опонентам; вести ефективний переговорний процес для досягнення відносин співробітництва; надавати психологічну та посередницьку допомогу громадянам в умовах конфліктної взаємодії і т.д.

Зазначені вище вміння можуть бути розвинені в рамках підготовки поліцейських в області конфліктології. Особливий практичний інтерес представляє психологічна компетентність співробітника у міжособистісному конфлікті. Доцільне розкриття психологічних детермінант конструктивної поведінки працівників правоохоронних органів в міжособистісних конфліктах з різними категоріями громадян, а також розробка алгоритмів дій в емоційно напружених міжособистісних ситуаціях [3, с. 104].

Для ефективного розв'язання професійних конфліктів працівникам Національної поліції, зокрема слідчим, які працюють з величезною кількістю потерпілих і правопорушників необхідно розвивати конфліктологічну компетентність та стійкість до конфліктів, які розвиваються внаслідок вивчення конфліктології, практичного застосування знань в інтересах підвищення конструктивності поведінки в конфліктних ситуаціях, шляхом накопичення життєвого досвіду.

Список бібліографічних посилань

1. Конфліктологія : словник / за ред. О. Г. Колба, А. Буймістера. Київ ; Переяслав-Хмельницький, 2012. 592 с.
2. Гребеньков Г. В. Конфліктологія : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2006. 229 с.
3. Матієнко Т. В. Конфліктологічна компетентність працівника правоохоронних органів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 2. С. 102–106.

Одержано 26.03.2019

УДК 343.346:351.74

ВАЛЕРІЙ ГРИГОРОВИЧ СЮРАВЧИК,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем превентивної діяльності та запобігання корупції навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ (м. Київ);

 <https://orcid.org/0000-0002-6376-779X>

УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Велика кількість дорожньо-транспортних пригод та постраждалих від них також впливає на економіку та сферу охорони здоров'я України. За розрахунками експертів Світового банку, соціально-економічні втрати України від дорожньо-транспортного травматизму оцінюються в 4,5 млрд. доларів США на рік, що становить приблизно 3,4 відсотка валового внутрішнього продукту (у розрахунках 2015 року), включаючи матеріальні витрати, пов'язані з пошкодженням майна та зниженням продуктивності праці, та людські втрати через серйозні травми або смерть унаслідок дорожньо-транспортних пригод.

Процеси, пов'язані з дорожнім рухом, явища, що його супроводжують, та їх наслідки, зокрема, шкода, яку несе суспільство від ДТП, займають важливе місце в суспільному житті та потребують глибокого наукового дослідження. Так, за офіційними даними, у світі в результаті ДТП щодня гине 3 тис. людей і ще близько 100 тис. отримують серйозні травми. За даними ООН, щороку ДТП забирають 1 млн. 200 тис. життів, ще 20-50 млн. осіб отримують травми [1].

Враховуючи важливість проблем, пов'язаних із безпекою дорожнього руху, їх дослідженню присвячено багато праць таких учених, як В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, Д. М. Бахраха, Ю. П. Битяка, Є. В. Герасименка, І. П. Голосніченка, С. Т. Гончарука, С. М. Гусарова, Є. В. Додіна, М. М. Дорогих, М. І. Єропкина, В. Л. Зеленька, Р. А. Калюжного, О. П. Ключниченка, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, С. Ф. Константінова, М. В. Лошицького, В. І. Олефіра, О. Ю. Саламанової, М. М. Тищенко,

Ю. С. Шемшученка, В. К. Шкарупи та інших. Однак, більшість практичних питань, пов'язаних із забезпеченням безпеки дорожнього руху, продовжують залишатись не достатньо розробленими. Нерозробленість зазначених проблем у теорії, негативно позначається на правотворчій діяльності, обумовлює прийняття невиважених, недосконалих і суперечливих правових актів. Водночас стрімкі процеси реформування підрозділів Національної поліції, що забезпечують безпеку дорожнього руху, викликають потребу у ґрунтовному аналізі проектів нормативно-правових актів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Проблема удосконалення діяльності Національної поліції у сфері безпеки дорожнього руху була, є і буде актуальною для будь-якої країни. Україна за рівнем смертності від дорожньо-транспортних пригод посідає п'яте місце в Європі. Саме аварійність є показником ефективності державного управління у сфері організації діяльності із забезпечення безпеки дорожнього руху. В Україні таку діяльність проводять поєднані в єдину соціальну систему органи виконавчої влади всіх рівнів, правоохоронні органи та окремі галузі народного господарства (автомобілебудування, дорожнє господарство, комунальне господарство, освіта, охорона здоров'я, засоби масової інформації тощо), чільне місце серед яких відводиться Національній поліції України, зокрема Департаменту патрульної поліції.

Не менш важливою національною проблемою слід визнати й відсутність ефективної системи управління безпекою дорожнього руху та координації державних і недержавних установ та організацій, причетних до цієї діяльності. При розробленні державних, регіональних та місцевих програм з підвищення безпеки дорожнього руху не застосовуються сучасні програмно-цільові підходи, ігноруються наукові рекомендації щодо виконання таких програм і їх удосконалення. У вітчизняну практику дуже повільно впроваджується передовий світовий досвід, зокрема, європейський, щодо організації та управління безпекою дорожнього руху, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, а також новітні технології, які можуть забезпечити суттєве зменшення аварійності на українських дорогах.

Останні публікації та дослідження у галузі державного управління свідчать про значне зростання зацікавленості європейським досвідом підвищення ефективності органів державної влади щодо організації забезпечення безпеки дорожнього руху, як з боку науковців, так і з боку відомих практиків та політичних діячів.

Позитивним кроком на шляху до врегулювання проблеми покращання безпеки дорожнього руху є схвалення Кабінетом Міністрів України Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року, розпорядження КМУ від 14.06.2017 № 481-р [2].

Згідно Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року, протягом останніх десятиліть у світі спостерігається стрімке збільшення кількості транспортних засобів та підвищення інтенсивності дорожнього руху, що призводить до збільшення кількості ДТП та їх негативних наслідків. Так, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), дорожньо-транспортний травматизм на сьогодні є однією з найбільших проблем охорони здоров'я. За прогнозами, у 2030 році ДТП можуть стати однією з основних п'яти причин смертності людей у світі [2].

Розв'язання проблеми забезпечення безпеки дорожнього руху здійснюється із застосуванням системного підходу обґрунтованих цільових показників шляхом впровадження сучасних вимог і технологій, які системно охоплюють усі ключові аспекти безпеки дорожнього руху, зокрема поведінку людини (людський фактор), дорожню інфраструктуру, конструкційну безпечність транспортних засобів, і одночасно розглядаються на етапі запобігання аварії, під час аварії та після неї відповідно до загальноприйнятих у світі підходів до формування та реалізації політики підвищення безпеки дорожнього руху.

Під час реалізації Стратегії враховуватимуться такі основні принципи:

- превалювання безпеки дорожнього руху над іншими аспектами дорожнього руху;
- дотримання інтересів громадян, суспільства і держави щодо убезпечення дорожнього руху;
- концентрація зусиль органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадськості та науковців для убезпечення дорожнього руху.

Головними напрямками реалізації Стратегії є:

1) щодо безпечності доріг та дорожньої інфраструктури:

- виконання програм та заходів, спрямованих на істотне підвищення рівня безпеки, зокрема:

- а) пішоходів та осіб з інвалідністю (облаштування тротуарів, обмеження швидкості руху транспортних засобів, установлення пішохідних огорожень, оновлення пішохідної інфраструктури,

освітлення вулиць, установлення островців безпеки та облаштування регульованих пішохідних переходів, популяризація використання пішоходами та велосипедистами світловідбивних засобів тощо);

б) велосипедистів (будівництво в містах та на позаміських дорогах відокремлених велосипедних доріжок);

в) на перехрестях (облаштування захищених поворотів на нерегульованих перехрестях, поліпшення розмітки та освітлення);

г) у зонах обгону (улаштування роздільних бар'єрів, нанесення переривчастих центральних або широких ліній);

д) на узбіччях (очищення та укріплення узбіч, установлення бар'єрів, поліпшення розмітки);

е) у населених пунктах (поліпшення пішохідної інфраструктури, паркувальних зон, обмеження швидкості руху транспортних засобів та розвиток велосипедної інфраструктури);

2) щодо безпечності транспортних засобів:

3) щодо безпеки перевезення пасажирів та вантажів комерційним автомобільним транспортом:

4) щодо безпечної поведінки учасників дорожнього руху:

5) щодо забезпечення дотримання правил дорожнього руху.

На наше переконання, окрім зазначених даною Стратегією заходів, покликаних вирішити проблему підвищення рівня безпеки дорожнього руху, особливу увагу потрібно приділити:

– по-перше, професійній підготовці водіїв в автошколах, адже недоліки системи підготовки водіїв автолюбителів в автогосподарствах безпосередньо впливають на формування низької культури поведінки учасників дорожнього руху;

– по-друге, умовам, пов'язаним з людським фактором (учасниками дорожнього руху), які на думку В.І. Жулева, виявляються у безкарності за минулі адміністративні правопорушення, розбещеності, безвідповідальності, зневаги до заборон і відсутності самодисципліни осіб, які управляють транспортними засобами [3, с. 37];

– по-третє, для пішоходів – проводити пропаганду правил безпеки дорожнього руху через засоби масової інформації, а також в освітніх установах, трудових колективах і за місцем проживання;

– по-четверте, якнайшвидше урегулювати всі питання щодо розмитнення та перереєстрацію автомобілів на європейських номерах (так званих «євро бляхах»), оскільки за статистикою водії на незареєстрованих номерах, вчиняючи ДТП, втікають з цього місця тим самим уникають відповідальності. При цьому питання щодо розмитнення та перереєстрацію автомобілів на європейських номерах повинні бути вирішені враховуючі насамперед інтереси водіїв.

Щодо заходів підвищення рівня безпеки дорожнього руху, на нашу думку, вкрай важливим серед них є посилення відповідальності за водіння у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння, адже штрафи за водіння у п'яному вигляді є неефективною мірою покарання.

Висновок. На підставі викладеного, можна дійти деяких висновків щодо необхідності удосконалення нормативно-правових актів, що регулюють діяльність підрозділів Національної поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, а також розроблення у науковій літературі теоретичних і практичних питань, пов'язаних із застосуванням адміністративно-правових засобів забезпечення безпеки на автошляхах з урахуванням сучасних суспільно-політичних умов, національних правових традицій та позитивного зарубіжного досвіду.

Для підвищення стану державно-управлінського процесу у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху треба розширити межі співпраці з закордонними країнами та активно переймати їх досвід, для того щоб застосувати систему заходів та врегулювати цю проблему в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Рівень ДТП в Україні та світі. URL: <http://www.zaxid.net/newsua/2010/11/21/130059/> (дата звернення: 25.12.2018).

2. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.06.2017 № 481-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2017-r> (дата звернення: 25.03.2019).

3. Жулев В. И. Предупреждение дорожно-транспортных происшествий : моногр. М. : Юрид. лит., 1989. 224 с.

Одержано 26.03.2019